

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
Reg.nr 20014885	
Agendapunt 8, Statenvoorstel Startnotitie Deltaplan Zoet Water	
PvdA, Eddy Heerschop / technische vragen:	
<p>Bijlage Hoofdstuk 6</p> <ul style="list-style-type: none"> • Missen de nadrukkelijk wens van de PVDA om de industrie er bij te betrekken en de afvoer van grote hoeveelheden regenwater daar, waarom is dit niet opgenomen in de scope? 	<p>Onduidelijk welke bijlage bedoeld wordt en wat de vraag is m.b.t. die bijlage.</p> <p>In paragraaf 9. Organisatie en 11. Actoren staat (kort) beschreven dat ook de industrie bij het project betrokken zal worden. Naast de regenafvoer gaat het daarbij ook om de mogelijkheden voor effluentbenutting en kennis en ervaring met ontziltningstechnieken. In verschillende lopende trajecten wordt al met bedrijven (zoals Dow en Meijer) samengewerkt.</p>
VVD, Nicole Heerkens / technische vraag:	
<ul style="list-style-type: none"> • Wat is de samenhang tussen het Deltaplan Zoet Water en Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR)? 	<p>De samenhang tussen ZDZW, WB21 en GGOR zit vooral in de gehanteerde basisuitgangspunten met betrekking tot het omgaan met zoet water: 1. zuinig gebruik; 2. beter vasthouden; 3. slimmer verdelen. De samenhang wordt geborgd door de inzet van waterdeskundigen van provincie en waterschap, die bij de drie trajecten betrokken zijn.</p>
<p><u>Vragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de startnotitie wordt gesproken over mentale weerbaarheid, individueel en voor de samenleving. Kan worden toegelicht wat hiermee wordt bedoeld? 	<p>Met mentale weerbaarheid wordt bedoeld dat men meer bewust is van en rekening houdt met het verschijnsel van (extreme) droogte en begrijpt en accepteert dat dit niet altijd en overal door technische maatregelen voorkomen kan worden</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De capaciteit en prioriteit van de eigen organisatie wordt als risico genoemd voor het realiseren en uitvoeren van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water. Dat is iets wat de provincie zelf in de hand heeft. Hoe kan dat een risico zijn? 	<p>Zoals in de startnotitie ook is aangegeven is uitbreiding van de capaciteit nodig. Provinciale Staten gaan daarover besluiten. Hoe snel de opdrachten/vacatures vervolgens daadwerkelijk ingevuld worden, hangt niet alleen van de provincie af, maar ook van de interne (of eventueel) externe belangstelling ervoor.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Als ander risico staat genoemd dat de verwachtingen van de stakeholders verschillend zijn. Zijn de verwachtingen dan aan de voorkant wel goed 	<p>In het voorbereidingstraject is gesproken met de vertegenwoordigers van de verschillende stakeholders, die deel zullen uitmaken van de werkgroep. Verwachtingenmanagement zal gedurende het hele traject</p>

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
	Reg.nr 20014885
<p>gemanaged? Wat kunnen we nu concreet verwachten van het Deltaplan Zoet Water?</p>	<p>een aandachtspunt blijven, zowel binnen de werkgroep als met de (bestuurlijke) achterbannen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> In hoeverre biedt het een oplossing voor de behoefte aan zoet water en wanneer levert dit plan werkelijk zoet water voor de sector? 	<p>In paragrafen 2 en 4 van de startnotitie zijn het doel en de beoogde eindresultaten van het project beschreven. In hoeverre en wanneer aan de zoetwaterbehoefte voldaan kan worden, is nu nog niet concreet aan te geven. Daarover zal het Deltaplan meer duidelijkheid geven.</p>
<p>Eelko Vooijs, burgercommissielid GroenLinks</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Kan er zomaar worden afgeweken van de standaardwerkwijze Kader Grote Projecten? 	<p>Indien Provinciale Staten daarmee instemmen kan gemotiveerd van de standaardwerkwijze afgeweken worden.</p>
<ul style="list-style-type: none"> is de gekozen aanpak via grote projecten ondanks de beperkingen in de ogen van gedeputeerde wel de beste manier om PS hierbij te betrekken? 	<p>Gedeputeerde Staten hebben voor deze aanpak gekozen vanwege het belang en de prioriteit van het project. Een nauwe betrokkenheid van Provinciale Staten is daarom gewenst. De aanpak als groot project houdt in, dat Provinciale Staten de scope en randvoorwaarden van het project vaststellen, besluiten over faseovergangen en via de kwartaalrapportages op de hoogte gehouden worden van de voortgang.</p>
<ul style="list-style-type: none"> is al duidelijk of er als gevolg van de huidige coronacrisis aanpassingen nodig zijn in het tijdpad? 	<p>Het in de startnotitie aangegeven tijdpad blijkt inderdaad te ambitieus. De coronacrisis speelt daarbij een rol, maar ook het op orde krijgen van de benodigde capaciteit neemt meer tijd in beslag. In het projectplan zal een nieuwe, meer realistische planning worden opgenomen. Daarin zullen ook meer expliciet de besluitvormingsmomenten en-procedures voor Provinciale Staten worden verwerkt.</p>
<ul style="list-style-type: none"> De volgende fase wordt de definitiefase. Wordt in die fase ook duidelijk gemaakt op welke wijze en wanneer burgers en andere stakeholders bij dit plan betrokken worden? 	<p>Ja. Een communicatieplan en de planning van het besluitvormingstraject zullen onderdeel uitmaken van het projectplan.</p>

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
	Reg.nr 20014885
<ul style="list-style-type: none"> In de bestuurlijke aansturing is ZLTO nadrukkelijk betrokken. Logisch. De natuurorganisaties zijn niet op dit niveau betrokken. Waarom niet en kan dit alsnog aangepast worden? 	<p>Primair is de ZLTO betrokken, omdat deze organisatie al betrokken is bij de Proeftuin- en andere zoetwaterprojecten. De startnotitie is inmiddels ook toegezonden aan Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap. Deze organisaties hebben hun vertegenwoordigers voor de gezamenlijke werkgroep aangemeld. Deze vertegenwoordigers zullen hun besturen informeren. Zo nodig zal bilateraal of breed bestuurlijk overleg plaats vinden.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Is of komt er binnen het Deltaplan ook ruimte voor de Quick wins? 	<p>Momenteel lopen er al tal van projecten en verkenningen, gericht op verbetering van de zoetwatersituatie. En nieuwe trajecten zullen nog opgezet worden. Het effect van deze projecten/verkenningen is echter pas na langere tijd (meerdere groeiseizoenen, bij verschillende klimaatomstandigheden) goed te bepalen. De verwachtingen ten aanzien van quick wins zullen dus niet te hoog gespannen moeten zijn.</p>
<p>Onder '8 Aanpak, fasering en rapportage' kunnen we het volgende lezen: 'Om vertraging in het project/proces te voorkomen zal met het starten van de nieuwe fase niet gewacht worden op het PS besluit, maar zal daarop vooruitgelopen worden'</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Kan gedeputeerde uitleggen wat hier staat over de rol van PS in de besluitvorming en waarom voor deze aanpak is gekozen? 	<p>Uiteraard willen we geen afbreuk doen aan de besluitvormingsrol van Provinciale Staten. Belangrijk is echter ook om met de betrokken partijen de gewenste vaart in het project te behouden. Dat betekent dat we het project geen 6-8 weken willen stilleggen in afwachting van het door PS te nemen besluit. De voorbereidingen van de vervolgfase zullen dus ter hand worden genomen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Bij de paragraaf 'wat zijn de klimaateffecten?' staat iets over adaptatie, maar dat is toch echt iets anders dan de klimaateffecten van het voorliggende besluit. Dit gebeurt wel vaker. Kan in het vervolg hier strikter antwoord op de vraag staan? 	<p>Aan het opstellen van het Deltaplan zijn geen noemenswaardige klimaateffecten in de zin van energiegebruik etc. verbonden. Bij eventuele te nemen maatregelen zou daarvan wel sprake kunnen zijn. Bij het besluit over het Deltaplan zelf zullen we aan die mogelijke effecten aandacht schenken</p>
<p>SGP, Joan van Burg</p>	

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
	Reg.nr 20014885
<p>Planning volgens de startnotitie: Fasering en planning van het ZDZW ziet er als volgt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initiatiefase: - maart 2020; startnotitie gereed eind maart 2020 • Definitiefase: maart 2020 – mei 2020; projectplan gereed eind mei 2020 	
<p>Vraag: hoe ziet de nieuwe planning er uit? Behandeling startnotitie in cie is 8 mei, in PS is nog later. Graag een update van de planning. Andere partners moeten die ook weten zodat die ook mee kunnen denken.</p>	<p>De samenwerkende partijen zullen in het kader van het projectplan een nieuwe, meer realistische planning uitwerken. Daarin zullen ook meer expliciet de besluitvormingsmomenten en-procedures voor Provinciale Staten worden verwerkt.</p>
<p>Begroting In 2020 en 2021 samen wordt er ca 1 mln euro begroot. In het statenvoorstel wordt bij 'financiële consequenties' gemeld dat er geen externe inhuur is. Graag zien wij een mee gedetailleerde opzet van waar deze 1 mln euro de komende 1,5 jaar (tot eind 2021) aan uitgegeven zal worden.</p>	<p>Het projectplan zal een gedetailleerde raming bevatten. In grote lijnen is de voorziene besteding van de beschikbare € 1,2 mln. als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting Proeftuinprojecten (Drainstore): € 100.000 • Start nieuwe Proeftuinprojecten (Rusthoeve, quick scan aanvoer Schouwen): € 150.000 • Broedplaats Schouwen-Duiveland: € 340.000 • Verkenningen externe aanvoer/bassins en ontzilting: € 100.000 • Stimuleren implementatie bewezen technieken: € 150.000 • Kansencarta: € 50.000 • Communicatie: € 30.000 • Nog nader met partijen te bepalen in projectplan: € 300.000
<p>Inhoudelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We missen een koppeling naar de aangenomen motie van SGP e.a. voor studie naar waterbassins en andere manieren om hemelwater en nadrukkelijk ook water uit de landbouwwaterleiding te bufferen. Dit is een statenuitspraak, en zou ons inziens verwerkt moeten worden in deze startnotitie. 	<p>De verkenning naar mogelijkheden/betaalbaarheid van waterbassins loopt reeds. De resultaten daarvan zullen in het Deltaplan worden opgenomen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt gesproken over een uitvoeringsprogramma 2021 - 2017. En het weerbaar maken van Zeeland in 2050. Kunt u aangeven welke projecten er naar verwachting in de periode 2021 - 2027 al in uitvoering kunnen? Quick Wins zoals ook bij de klimaatadaptatie door de SGP gevraagd? Voor hele grote ingrijpende plannen is een hele lange termijn van nog enkele decennia mogelijk nodig, maar voor veel ander zal dat ons inziens niet zo zijn, en de urgentie om gedurende droge periodes 	<p>Het Deltaplan zal –mede op basis van de kansencarta- duidelijkheid geven over welke projecten in 2021-2027 in uitvoering kunnen.</p>

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
	Reg.nr 20014885
<p>zoet water ter beschikking te hebben voor landbouw en natuur lijkt toe te nemen. We zien die dan ook graag terug in de startnotitie.</p>	
<p>CU / Lars Jacobusse:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Bij punt 8 in de bijlage, de aanpak fasering en rapportage: de ChristenUnie hecht er grote waarde aan dat niet alleen stakeholders in het team betrokken worden, maar ook onafhankelijke experts. Kan GS toezeggen dat ook deze experts een plek aan tafel krijgen? 	<p>Onafhankelijke experts (vanuit onderwijs- en onderzoeksinstellingen en adviesbureaus) zijn en worden betrokken bij de lopende en de nieuw op te zetten projecten en verkenningen en de daaruit te trekken conclusies.</p>
<ul style="list-style-type: none"> In de notitie wordt onder 'wat willen we bereiken' gezegd: "Doel van dat Deltaplan is om tot een samenhangende aanpak en regie voor voldoende zoet water en waterkwaliteit te komen." Voor ons is het belangrijk om elkaar niet mis te verstaan en over goede waterkwaliteit te spreken. Kunnen GS toezeggen de formulering te wijzigen? 	<p>De formulering m.b.t. het doel van het Deltaplan is rechtstreeks overgenomen uit de motie van Provinciale Staten van eind 2017.</p>
<ul style="list-style-type: none"> In september 2019 is er een informatiebijeenkomst geweest over getij in het Grevelingenmeer. Daarover kon PS (los van de brief met het advies van het bestuurlijk overleg) een statenvoorstel verwachten, is toen gezegd. Is daar al meer van bekend en wanneer kunnen we dat verwachten? 	<p>In de planuitwerkingsfase zal PS, afhankelijk van de benodigde besluitvorming, formeel worden geraadpleegd. OP dit moment is dat nog niet het geval. PS wel regelmatig geïnformeerd over de voortgang van het project. Ook in het participatie/communicatie traject is aandacht voor een brede betrokkenheid van de (bestuurlijke) achterban.</p>
<p>PvdD / Karin Körver:</p>	
<p>Doelstelling is Zeeland per 2050 weerbaar te laten zijn tegen zoetwatertekorten. Hierop worden verschillende aandachtspunten genoemd en heel kort wordt aangestipt teeltaanpassing en bodemverbetering (zie punt 6, scope). Dit laatste (bodemverbetering, o.a. door verhogen van biodiversiteit en vergroening) krijgt in de klimaatadaptatie strategie van gemeenten veel aandacht omdat dit de weg lijkt naar het beheer van wateroverlast- en te korten en het koel houden van bebouwd gebied. Een gezonde bodem met een hoog droge stof gehalte en een gezond bodemleven is per definitie weerbaar(der) tegen uitdroging en kan grote hoeveelheden neerslag beter</p>	<p>Inderdaad is bodemverbetering een belangrijke maatregel, waarvoor ook al veel aandacht bestaat. Zowel in de klimaatadaptiestrategie van gemeenten als bij de ZLTO en ook bij de provincie. Zo is het een belangrijk thema in het Proeftuinproject "Meer fruit met minder water". In de startnotitie zijn de verschillende mogelijke maatregelen alle slechts summier geduid. Het Deltaplan zal uiteraard ruim aandacht besteden aan de kansrijke maatregelen, waaronder bodemverbetering.</p>

Vragen Commissie Ruimte	Antwoorden
	Reg.nr 20014885
<p>opvangen en opslaan. Binnen de gangbare, niet-circulaire landbouw valt er op dit vlak nog veel winst te behalen. Zeker gezien het belang van voldoende zoet water voor de agrarische sector. Waarom niet meer aandacht voor dit punt, het is toch de basis om van uit te gaan?</p>	
<p>PvZ / Gert-Jan Minderhoud:</p>	
<p>Geen bezwaren/vragen over de startnotitie behalve</p> <ul style="list-style-type: none"> de vraag waarom visievorming en afweging zoet-zout Volkerak Zoommeer expliciet buiten de scope wordt gehouden terwijl dit een essentieel onderdeel vormt van de Zeeuwse zoetwatervoorziening voor nu maar ook in de toekomst omdat dit het enige beschikbare reservoir is met externe toevoer van zoetwater. 	<p>In de startnotitie is hierover het volgende opgenomen: “De door het Gebiedsoverleg-Zuidwestelijke Delta (GO-ZWD) voorgenomen visievorming voor het Volkerak-Zoommeer en de actualisatie/herijking van het toekomstbeeld vormen afzonderlijke trajecten in het kader van de Zuidwestelijke Delta, met deels andere stakeholders en belangen en in een eigen tempo en urgentie. De ontwikkelingen in die trajecten zullen nadrukkelijk worden gevolgd en waar nodig doorwerking krijgen in het Deltaplan. Zo worden op korte termijn de uitkomsten verwacht van het onderzoek naar de robuustheid van een zoet Volkerak. Deze uitkomsten zullen betrokken worden bij de te maken afweging omtrent realisering en planning van een alternatieve zoetwatervoorziening voor de gebieden, die nu over zoetwateraanvoer vanuit het Volkerak-Zoommeer beschikken.”</p> <p>Ter nadere toelichting nog het volgende. Het Rijk heeft het besluit omtrent het toekomstbeeld voor VZM tot 2030 uitgesteld. Tot die tijd blijft het VZM zoet. Uitgangspunt voor het GO-ZWD is, dat de zoetwateraanvoer naar Zeeland (vnl. Tholen) ook in de toekomst gegarandeerd blijft. De daarvoor eventueel benodigde aanvullende maatregelen bij een keuze voor een zout VZM maken onderdeel uit van het besluit in 2030. In het GO-ZWD zal op basis van het lopende onderzoek naar de robuustheid van een zoet VZM een besluit genomen worden over eventueel benodigde aanvullende maatregelen tot aan 2030. Deze afweging maakt deel uit van de scope van het Zeeuws Deltaplan Zoet Water.</p>
<p>Aanmeldingen sprekers / geen vragen ingediend:</p>	
<p>CDA / Anton Geluk</p>	
<p>SGP Joan van Burg</p>	